

SLOGA JE MOĆ

// POLITIKA

Prisega vojakov u Čembi

U petak, 28. aprila je došlo kih 1.000 ljudi, med njimi i ministrica za obranu Klaudija Tanner, na ov svetačni akt.

5. stranica

// ŠKOLA

Robotika u DSŠ Veliki Borištof

U suradnji s HKD-om su školari i školari SŠ Konjščina bili na gosti i sudjelivali su pri projektu robotike.

7. stranica

// KAZALIŠĆE

Roko i Jela u seoski svadja

se zove novi igrokaz Tamburice Uzlop ki je imao prošlu subotu premijeru. Igrokaz iz pera Mirke Sinovca se naslanja na „Romeo i Julija”.

26. stranica

Hotel Nostalgija u Kugi 27

// KRIKVA I VJERA

Papa za otvaranje Madjarske

Pri trodnevnom posjetu je papa Franjo potribovao od stanovnikov otvaranje prema biguncem i za skupni europski duh.

25. stranica

// ŽIVOTNI STIL

Oživiti staru zemlju 16

Uspješan štart u dan 17

// HRVATSKE NOVINICE

Nakit 20

// REDOVITO

Karikatura 4

Šport 31-33

Glava tajedna. 36

// IMPRESSUM

P.b.b. 022031573 € 1,60

Erscheinungsort, Verlagspostamt, nakladnik & naslov uredništva: Kroatischer Presseverein / Hrvatsko štamparsko društvo; Postf. / poštinski pretinac 26, 7001 Eisenstadt / Željezno; podupirano iz sredstav kancelarstva, gefördert vom Bundeskanzleramt

telefon: 02682/61470

email: ured@hrvatskenovine.at

Jurica Čenar kot 1. GH odlikovan u Zagrebu

Jurica Čenar (livo) je prvi gradišćanskohrvatski dobitnik nagrade za književnost »Dubravko Horvatić«. Nagradu je primio u petak, 28. aprila u Zagrebu, kot i prof. dr. Mario Jareb, ki je primio nagradu »Ljubica Štefan« za istraživačko-povijesno djelo. / foto: Marko Čenar 8. stranica

// NAGRADA

Kulturna nagrada za Zlatku Gieler

Po dugoljetnoj pauzi je imao Koordinacijski odbor gradišćanskih Hrvatov opet sastanak i odlučio jednoglasno dodiljivanje nagrade.

/ foto: Petar Tyrán

3. stranica

Nagrada Hrv. književne zaklade za Čenara

Jurica Čenar je laureat književne nagrade „Dubravko Horvatić“ za hrvatsku književnost, a povjesničar Mario Jareb je odlikovan nagradom „Ljubica Štefan“ za povijesno djelo.

ZAGREB – Pjesnik, književnik Jurica Čenar je petak, 28. aprila o. lj. u Zagrebu primio nagradu Dubravko Horvatić za svoje dosadašnje pjesničko stvaranje. Književnu nagradu za poeziju i prozu dodiljuje Hrvatska kulturna zaklada od 2005. ljeta. 66-ljetni dugoljetni suradnik Hrvatske redakcije Jurica Čenar je prvi gradišćanski Hrvat, ki je primio ovo odlikovanje.

Za Juricu Čenara, ki piše jur 40 ljet dugo pjesme, je ova nagrada novi impuls i obaveza, da dalje piše. Kako je rekao za Hrvatsku redakciju ORF-a Gradišće „Meni nagrada Dubravko Horvatić čuda znači, jako se veselim da sam ju dostao, da sam ju primio za moje cijelo pjesničko stvaranje.

Zapravo jur 40 ljet pišem pjesme. Ali na drugu stran je ti i dužnost, obaveza, ku človik preuzima, da dalje pišem, da ostanem vjeran svojim sumanjincem, gradišćanskim Hrvatom, da pišem na njegovom jeziku i za nje, da ishasnujem meni darovan talenat da ljude zabavljam, hrabrim, pobudjujem na razmišljanje, da mojimi pjesmami stupim u kontakt s njimi a da obogatim i narodni život.

To je na jednu stran izgledanje na hrvatsku narodnu grupu u Gradišću, da se Hrvatska, u ovom slučaju Hrvatska kulturna zajednica zgleda na hrvatsko književno stvaranje izvan Hrvatske, a to je i znak za to da se Hrvatska do neke mjere interesira za gradišćanske Hrvate, da prati ča se kod nas zbiva, ča se piše, djela, tako mi nismo sami u Gradišću, u nimškom oceanu, nego da smo dijel cijeloga hrvatskoga korpusa i da se to hrvatsko deblo ko smo napustili pred pol tisuć ljeća ipak još skrbi za tu gramu, za tu kitu ka živi u Austriji...“.

S liva: Đuro Vidmarović, Stjepan Šešelji i Jurica Čenar prilikom predaje nagrade u petak, 28. aprila u Zagrebu. / foto: Marko Čenar

Nagradu Dubravko Horvatić za prozu je dostao fra Šimun Šito Ćorić. A nagradu za povijest Ljubica Štefan je dobio povjesničar i potpredsjednik Matice hrvatske Mario Jareb.

Nagrada je imenovana po pjesniku, novelistu i esejistu Dubravku Horvatiću, ki je umro pred 19 ljeti i je bio utemeljitelj i prvi glavni urednik novin za književnost Hrvatsko slovo, ke su lani prestale djelati. Dodjeljuje se svenek na Dan hrvatskoga slova, 28. aprila.

Dubravko Horvatić da je bio aktivan, kad je on sam nastao član Društva hrvatskih književnikov, je rekao Jurica Čenar. Horvatić da se je zalago zato, da se pretvori Društvo književnikov Hrvatske u sadašnje Društvo hrvatskih književnikov. To da je njemu omogućilo, da nastane kotrig društva, je rekao Jurica Čenar.

Đuro Vidmarović je u ime prosudbenoga vijeća razložio dodiljenje nagrade Jurici Čenaru ovako:

Objasnenje

Jurica Čenar je rođen 1956. u Dolnjoj Pulji, Gradišće, Austrija. Živi u Uzlopu, hrvatski je književnik, novinar, javni i kulturni djelatnik iz Gradišća. Piše pjesme, podlistke, objavio je više zbirke pjesama, jedan roman, a suautor je na nekoliko knjiga i suradnik na nekim memoarskim izdanjima. U kritično vrijeme za gradišćanske Hrvate bio je jedan od vodećih predstavnika njihove mlade intelektualne elite, predsjednik je bio Hrvatskog akademskog kluba te urednik tjednih Hrvatskih novina (1982.-83). Profesionalni je bio novinar i urednik u hrvatskom uredništvu Radio Gradišće.

Vodeće je ime unutar zajednice gradišćanskih Hrvata i pripadnik etničke elite koja sebe vidi dijelom hrvatskoga naroda kao cjeline. Čenar je član Društva hrvatskih književnika i zastupljen je u antologijama i zbornicima hrvatskog pjesništva.

Čenar pripada jednoj od najstariji hrvatskih iseljeničkih zajednica koju danas poznajemo pod subetničkim imenom gradišćanski Hrvati. Ova nekada velika zajednica raspršena u etnički arhipelag koji je sezao od austrijsko slovenske granice, pa sve do Moravske. Razbijen je 1921. na nekoliko dijelova koji su pripali novoformiranim državama: Austriji, Mađarskoj i Čehoslovačkoj (danas Češkoj i Slovačkoj). Naš pjesnik pripada austrijskom ogranku gradišćanskih Hrvata.

Njegov naraštaj je stasao u književnosti i politici 70-tih godina 20. stoljeća kada se energično suprotstavio asimilaciji od strane Republike Austrije. Kao književnik razvijao se u sjeni velikih prethodnika kao što su Mate Meršić Miloradić, Ignac Horvat, Ferdinand Sinković, Anton Leopold, Augustin Blazović i drugi. Zajedno sa novim naraštajem koji su pored njega činili Peter Tyran, Ewald Höld, Ewald

kkomentar
KRISTIJAN KARALL

Pichler, Bjelko Frank, Dorotea Lipković, Andi Novosel, Herbert Gassner i drugi, započeo je novu etapu u književnom stvaralaštvu svoje manjine. Zahvaljujući prethodnicima, gradišćanski Hrvati u Austriji su u međuvremenu stvorili svoj vlastiti književni standard koji su nazvali hrvatski jezik. Nazvali su ga za razliku od hrvatsko-srpskog koji je tada bio službeni etnonim u Hrvatskoj, tada dijelu SFRJ.

Bečka škola namjesto Miloradića

Jurica Čenar se od početka svoja pjesničkog rada izdvojio iz skupine pjesnika svoga naraštaja i odlučio za tada literarno revolucionaran i obzirom na status manjine krajnje riskantan potez: osloboditi se jezika i poetike Mate Meršića Miloradića i prihvatiti literarni govor njemačkih pjesnika tzv. Bečke škole te ga prilagoditi gradišćansko hrvatskom standardu, a sadržajem domaćim prilikama. Potpuno se udaljio od Miloradića na stilskoj razini i ujedno približio hrvatskim modernistima toga vremena uključujući i one koji su njegovali zornu poeziju. O svemu tome detaljno je napisao obrazloženje pisac ovih redaka u monografiji »Jurica Čenar, hrvatski pjesnik iz Gradišća«.

Kada danas sagledavamo opus Jurice Čenara koji nije kvantitativan ali je toliko kvalitetan i nov da ga je nemoguće usporediti, po utjecaju na književne tijekove s bilo kojim hrvatskim pjesnikom toga vremena. Moramo primijetiti kako nas se ne bi krivo razumljelo, premda je Čenar svoje književno djelo pisao postmodernistički, ipak se na predmetno tematskoj razini zadržavao na problematici koju je rješavao i Mate Meršić Miloradić, a to je borba protiv asimilacije, za vlastiti jezik, za pravo na vlastite škole i čuvanje od svih oblika odnarođivanja. Prema piscu ovih redaka Jurica Čenar je pomirio ove dvije naoko nespojive obveze. Danas je on klasik gradiš-

ćanskohrvatske književnosti i jedan od antologijskih sve hrvatskih pjesnika koji je uključen u sve antologije moderne i postmoderne poezije. Stoga nagrada »Dubravko Horvatić« za poeziju dodjeljuje se 2023. godine s pravom ovom velikom hrvatskom pjesniku premalo poznatom u sredini matičnog naroda, ali klasiku gradišćansko hrvatske književnosti. Njegovim poetskim tragom kreće danas nov naraštaj gradišćansko hrvatskih pjesnika. Zadovoljstvo mi je u ime Hrvatske književne zaklade dodijeliti ovu visoku književnu nagradu poštovanome hrvatskom pjesniku iz Austrije, Jurici Čenaru.

Mario Jareb dobitnik za historiografsko djelo

Stjepan Šešelj je prilikom dodjeljenja nagrade oštro kritizirao konac tjednika *Hrvatsko slovo*, ki je lani prestao izlaziti:

Tjednik *Hrvatsko slovo*, nakon dvadeset osam godina izlazenja (1995.–2022.) bez i jedne napisane i izgovorene riječi je ugušen! – Ministarstvo medija i kulture RH jednostavno nam je uskratilo novčanu potporu i onemogućilo disanje.

Ali, suludo je zasjekao Croaticidno-Slovocidni mač, jer napisani i u Hrvatskomu slovu objavljeni tekstovi i dalje se nalaze na stranicama Hrvatskoga slova, koji se mogu čitati u svakoj boljoj knjižnici u Hrvatskoj i Herceg Bosni, kao i u Hrvatskomu domu u Tivtu, u Boki kotorskoj. Na našu veliku žalost, većinu medija koji se od tada objelodanjuju u Hrvatskoj, ne možemo zvati hrvatskima, jer oni to uistinu nisu, a danas su većinom prodani i u stranome su vlasništvu i samo su sredstva za razbijanje hrvatskoga identiteta i mentaliteta, što sve skupo plaćaju hrvatski čitatelji, slušatelji i gledatelji – televizijā, radijā, portala i raznih tiskovina. Iz te goleme skupine mogli bismo izdvojiti tek nekoliko časnih iznimaka.

Hrvatska se ne može danas upoznavati pod novo-versajskom oznakom zapadnoga Bal-

kana ili regije, pod tim novim oblicima novo-yugoslovenskog nasilja nad hrvatskim nacionalnim, državnim i kulturnim identitetom.

Temeljni uvjet napretka Hrvatske i Hrvata na svojoj zemlji je povezanost i jedinstvo domovinskih i iseljenih Hrvata.

A jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske je zasigurno u temelju hrvatskog identiteta i svi koji rade protiv toga jedinstva rade o glavi Hrvatske. Danas kada imamo novih već preko pet stotina tisuća iseljenih Hrvata, to je više nego potrebno.

Tjednik za kulturu Hrvatsko slovo utemeljili smo i njegov prvi broj je tiskom objavljen 28. travnja 1995., u Nakladi Društva hrvatskih književnika. Međutim, naša je prvotna nakana bila da hrvatskom tjedniku za kulturna i društvena pitanja nakladnikom bude Matica hrvatska i Društvo hrvatskih književnika. To se nije ostvarilo godine 1995. Zato danas ponovno predlažem – da Matica hrvatska, ova najstarija hrvatska kulturna ustanova, svoj, i naš, dvotjednik *Vijenac* ubuduće uređuje i objavljuje u tjednom ritmu izlazenja, jer ugušenjem Hrvatskoga slova, to je nasušna potreba hrvatske kulture i hrvatskoga identiteta općenito.

Ne dopustimo predsjedniku hrvatske vlade i ministrici medija i kulture da se ispričavaju nedostatkom novac, jer za ovakvu svrhu novaca mora biti! Jer, tjednik za kulturu i kulturnu politiku je sredstvo za obranu hrvatskoga nacionalnoga i kulturnog identiteta!

S Hrvatskim slovom Ministarstvo medija i kulture uništilo je hrvatske kulturne ustanove, koje smo gradili zajedno s Hrvatskim slovom, od 1995.

Ipak – nagrada za prozu i poeziju »Dubravko Horvatić« i nagrade za povijest »Ljubica Štefan« – preživjela je, zahvaljujući Hrvatskoj kulturnoj zakladi, Privrednoj banci Zagreb i prijateljima hrvatske kulture u zemlji i u svijetu.

HN

O brazovanje naše dice ne počinje stoprv u školi, nego jur s prvim danom poroda, polag nekih stručnjakov i znatno ranije, jer dite u utrobi svati, prem da još nije na svitu, djelovanje oko sebe. Čuvarnice odnosno jaslice su ada prve institucije izvan familije, ke aktivno djeluju i imaju upliv na razvitak diteta.

Pokidob se dica u toj starosti najveć razvijaju, ne samo tjelovno nego i mentalno, a imaju i prve kontakte s drugom dicom

Čuvarnice kot igračka načelnikov

su ova ljeta najvažnija za dite, pred svim stavljaju i prve temelje, med drugim i jezične. Zato bi bilo najvažnije, da su u ovom sektoru aktivni najsposobniji ljudi. U pogledu na dvojezična sela bi sve čuvarničarke morale znati hrvatski i upotribiti ta jezik kot prvi – još i onda ako dite ne zna hrvatski iz doma, bilo iz koga razloga.

Tako kot se sada nauču hrvatsko govoreća dica nimški, tako bi to moglo funkcionirati i u drugi smir. A to bi bilo važno ne samo za opstanak naše narodne grupe, nego bi bilo za vlastiti razvitak diteta tako veliki napredak, da ima najednoč – prez dodatnoga časa, uložena noga truda i/ili financijov – jezični kapital kim nadvlada najveći dio ostale dice iz jednojezičnih općin.

A točno ov važan segment diče naobrazbe leži u ruka načelnikov, ki moru sami odlučiti ki pelja čuvarnicu. Turobno je, ako stranačka politika igra ulogu u obrazovnom sektoru, kade bi moralo biti najvažnije znanje i iskustvo na dobrobit dice.